

HOMENATGE FET A ANTONI FONTDEVILA I PRAT

Antoni Fontdevila i Prat fou un empresari industrial tèxtil amb fabrica a Mataró, on treballava com a raó social Fontdevila i Torres S.A.; l'edifici imponent encara avui es pot veure al carrer de Goya, núm. 2. També hom assegura que tenia una filatura a Martorell. Malgrat tot, no sembla que se'l pugui considerar com un dels principals industrials de la comarca,¹ tot i que alguns asseguruen que donava feina a mil tres-cents persones. La seva mare, Pepa Prat Merli, havia nascut a Òrrius, en una casa que avui coneixem com L'Estanc, a causa de l'activitat comercial que s'hi havia exercit.

L'any 1909 Fontdevila va comprar una finca a Òrrius, amb una petita casa formada, segons es diu, per una planta baixa i un terrat i una peça de terra adjunta, que pertanyia, tot plegat, a Ramon Sansalvador. D'aquest cognom, derivaria el malnom actual de la casa, Cal San(t).

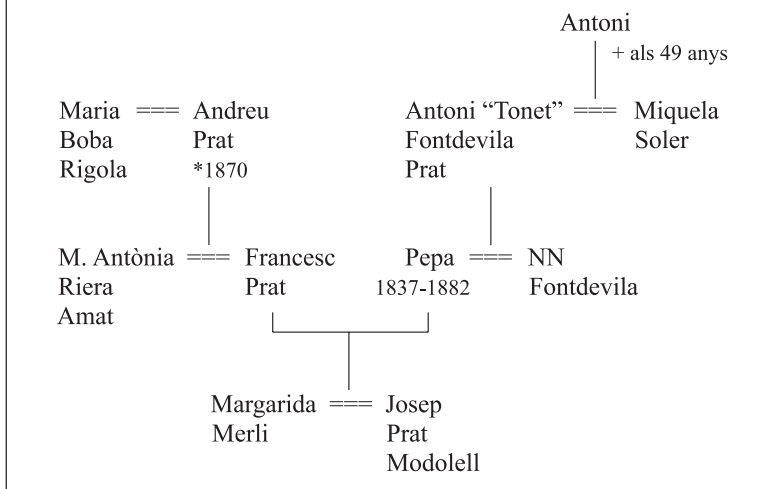
Des de la seva posició econòmica i potser política, va finançar totalment o parcial l'edifici de l'escola, situada a la plaça de l'Església de Sant Andreu d'Òrrius; també va influir decisivament en la construcció de la primera línia d'electricitat, que va tenir lloc al 1929, permetent la substitució dels tradicionals llums d'oli.

Una carta de Francesc de Paula Mirabent i Soler² des de Barcelona, adreçada a Andreu Prat d'Òrrius (vegeu esquema genealògic) el dia 27 de juliol de 1925, ens posa sobre la pista dels esdeveniments al voltant de la inauguració de l'escola municipal d'aquest poble. Es pot deduir que estava previst properament el lliurament d'un «pergamí» i proposa la lectura d'uns versets «al Sr. Fontdevila... en nom del autor del pergamí» i en homenatge al poble d'Òrrius, en agraïment per la nova escola.

Del text dels versets inèdits (vegeu annex), poden deduir-se algunes circumstàncies de l'acte i els seus antecedents més immediats.

Coincidint amb la Festa Major d'estiu, a finals de juliol, estava previst fer l'acte oficial de la inauguració de la nova escola. Al mateix temps, es descobriria una llosa commemorativa en memòria de la mare del patrocinador, Josefa Prat i se li faria entrega d'un pergamí elaborat per l'especialista senyor Mirabent, el

Breu relació familiar entre els Fontdevila i els Prat

qual, a més, proposava la lectura dels versets dels quals era l'autor. Tot acabaria amb un àpat de comiat a Argentona, amb l'assistència d'autoritats locals i comarcals, si més no. La idea del pergami sembla que sorgí del rector.³ Es fa públic en els versets que en un altre moment estava prevista la concessió de la Creu d'Alfonso XII al senyor Fontdevila.

Es conserva una fotografia de l'acte d'inauguració, que tingué lloc a l'aire lliure a la mateixa plaça de l'Església. Hi assistí el capità general, si els versets no ens fallen, l'Ajuntament en ple, el jutge de pau Josep Maurí i altres autoritats. El discurs principal va ser a càrrec del senyor Botey, la fama del qual ha arribat als nostres dies per la seva facilitat de paraula.

Josep M. Roqué Margenat

NOTES

- 1.- FRANCESC CABANA, *Fàbriques i Empresaris*, Enciclopèdia Catalana (Barcelona 1993), 6 volums.
- 2.- Barcelona 1864-1942, pintor i poeta. D'estil totalment vuitcentista, s'especialitzà en pergamins. Tenia el domicili al carrer de Muntaner 565, Sant Gervasi, Barcelona. El segon cognom podria indicar un possible parentiu amb l'esposa de l'homenatjat.
- 3.- Es tractaria de mossèn Pere Serdà Roma, rector de la parròquia de Sant Andreu d'Òrrius entre 1917 i 1925.

Acte d'inauguració a la plaça de l'Església.

«A D. Antoni Fontdevila i Prat
amb motiu del Homenatge íntim que
li dedica el poble d'Òrrius

Com autor del pergamí
li envio uns versets, diria,
encara que ... conto, en fi,
que també, vosté, en deu dir
romanços! de la poesia

Que al tenir el gust, (i perdoni),
de conèixer'ns ... nos, amb nos
tothom va ser testimoni,
de que erem ... com l'anti-moni,
ben mirat , nosaltres dos.

Vosté, pràctic; jo, idealista!
Vosté ... màquines, jo, art!
Vosté ... fabricant , jo, artista
Vosté ... ric, que es perd de vista,
i jo ... un pobret que ha fet tard.

Vosté que ha prés gran volada;
jo humil ... que no he anat enlloc!
Vosté sortit de la nada! ...
(en pocs anys d'escarregada!)
jo encara ... a la nada sóc!

Viu contrast, de dos camins
que han signat nostra carrera
l'un porta a fer pergamins
i l'altre, a tenir autos, fins
i a fer-se ric, per la dreuera!

Per Vós que sent prosa pura
i home pràctic de telers,
serà el contrast que em procura
l'inspiració a tanta altura
que em fa volar d'allò més!

Malgrat en vostres fal·leres,
d'Ampuries!. Museus! i arreu
de Clarà, al Senyor Figueras
malgrat, de totes maneres,
sols deu pessetes!! en deu;

Jo encara, en els 60 anys!
rodant-la de l'Art, la nòria;
jo, seguint altres viaranys,
que en mig de lluites i afanys,
sols m'han dat un xic de glòria!

Mes, resulta que, vosté
amb més pràctics ideals,
si molt ha bregat, també,
la satisfacció ara té
d'haver lograt glòria i rals!

Que li permeten fruir,
l'íntim goig, en plena festa
del poble, que un pergamí
li ve aquest dia a oferir
com penyora manifesta

De l'estima i l'agraïment
ben merescut i ben digne
del poble orgullós que se sent
de fer-vos aquest present
que un servidor, humil, el signa

I com, per completar el caire
d' Artista que Déu m'ha dat;
d'una bona obra la flaire,
no hi puc fer més, i m'enlaire
per Vós, me sento inspirat

Mes veia, amb els ulls del cor
tan bon home com és, pobre!
l'he treballat amb Amor
jo havia tingut la sort
de completar la seva obra

Malgrat doncs no us plagui l'Art
no pas per ser meva honreu-la
honreu-la pel poble, en part
i en lloc digne, en vostra llar
per glòria vostra poseu-la

En cert punt, vos ho perdono,
segons com i hasta hi convinc,
i no ho dic per dar-me tono,
ni deu pessetes!! jo en dono,
perquè, molts cops... ni les tinc!...

Perdoneu-me no m'amagui
de dir-ho aquí, i dispenseu;
anc que l'Art no us afalagui,
que el meu pergamí vos plagui,
i ... sinó, no el desprecieu

Fill modest de ma humil traça
tot l'enginy hi he posat, sí!
bell simbolisme hi enllaça
l'alegoria no escassa,
pel poble que el ve a oferir

Inspirat pel bon Rector
interpretant-la sa idea,
no he fet més que traduir, jo,
en forma, ratlla i color
lo que ell, pobre!... apenes veia

Per això d'Órrius, poble humil,
en reben clares aureoles!
no d'importància fabril,
sinó pel gest, tant gentil,
d'oferir-li més Escoles

Cert és que són els telers,
moguts per vostra energia
lo que en pocs anys, han permès
que el vostre bon cor pogués
fer tan bona obra, diria

Mes, tot sent materialista
i home, si un repara,
en vostre bon cor l'artista
penyora d'un fill, ha vista
al sant record de la Mare!

Prou sé que en acte oficial
relleu i importància us dóna
tota autoritat local,
i el Capità General
en fi d'apat a Argentona

Prou sé del Senyor Botey,
i d' altres, a la vegada,
discursos... Oro de ley!
Prou sé, fins, que us darà el rey
condecoració preuada!

I perdoneu, bon senyor,
si ara indiscret, un ho esbotza
que el Govern, mereixedor
vos fa d'alta distinció!
la gran creu d'Alfonso dotze!

Gran creu!, que tothom qui vol
no la té, ho sabran de sobra;
doncs el diner, per si sol
no val, estimant-se molt
lo que enlaira una bona obra!

Filigrana d'un sentir
delicat que us avalora
malgrat, aquell dematí
semblava que, en vós, en fi
res de sentiment no hi fora

Quan, per la Mare inspirat
feu tal Obra a sa Memòria
que en pergamí consignat
poble d'Órrius!, ho ha deixat
com full més bell de sa història

Que, al enlairar-vos a Vós
tan alhora us junta amb mí
que des d'ara fós com fós
immortalitzats... tots dos
viurem, en un pergamí

I veus aquí, Don Antoni
Fontdevila i Prat, talment
com resta fos l'antimoni
o antítesi,...i perdoni
a En

Francisco Mirabent

Barcelona, juliol 1925»